

Analiza content utilizată în practica sistemului de sănătate

Lilia MORARU,
doctor în științe medicale, doctor în științe psihologice,
Centrul Național de Management în Sănătate

SUMMARY

The article describes how the content analysis can be applied to medical researches, for example, in determination of the psychosocial criteria of the personality of a manager or medical physician etc.

Key words: *content analysis, psychosocial criterias, evaluation, strategies, social analysis.*

Introducere. Analiza content, utilizată în diverse domenii mass-media și comunicare, relații publice, marketing, am încercat s-o folosim în studiile medicale psihosociale, dat fiind faptul că această analiză este, conform tipului său, o metodă a științelor empirice pozitive.

M. M. Nazarov [8] consideră că „analiza content este valabilă în evaluarea obiectivă a informației, fenomenelor și evenimentelor” – formă controlabilă a studiilor. O. T. Manaev [5] ne recomandă această analiză ca „metodă de bază în studiile politicienilor și strategiilor, eficacitatea acestora”. S. I. Grigoriev [6] determină cuvântul „content” ca și conținut, iar „analiza content – ca metodă de colectare a datelor despre fenomenele sau procesele găsite în documente”.

I. Dmitriev [1] consideră că analiza content „este metoda formalizată de studiu a informației grafice sau a textelor, prin trecerea informației studiate în indicatori cantitativi și studiul statistic al acestora”. O. T. Manaev [5] mai determină faptul că analiza content „este o analiză calitativ-cantitativă preluată din documente cu scopul măsurării diverselor fapte și tendințe, reflectate în aceste documente”.

Până la ora actuală am utilizat această metodă în analiza literaturii medicale, ordinelor ministeriale, analiza textelor lingvistice (limba, structura, ritmul, intenția) medicale, tezele de doctorat, evaluarea diverselor efecte, a protocolurilor clinice.

Analiza content, în opinia lui, S. I. Grigoriev

permite identificarea proceselor care adesea par să dispară și să determine esența socială. Este un „procedeu ce exprimă strictete, formalizare, sistematizare”. [6] Este determinată spre descrierea conținutului esențial, cantitativ și calitativ, simbolic, fixarea caracteristicilor obiective.

Permite implementarea studiului în context social, dezvoltarea logicii acestuia ca manifestare și ca evaluare a vieții sociale. Capacitatea de sistematizare a analizei content permite determinarea categoriei de analiză, noțiunile-cheie, unitățile de măsurare ca sens, indicatorii empirici, determinați prin obiectivele studiului și definirea rezultatelor căpătate.

Am ales această analiză datorită categoriilor pe care le utilizează: relevanța și concordanța cu problemele în domeniu, capacitatea de cuprindere a volumului fenomenelor, de a reflecta cât mai complex sensul noțiunilor; identifică calitățile psihosociale în sens opus; permite consensul dintre experți, este valabil în studiile multidisciplinare; permite procedee și rezultate sigure, ce corespund normalității lui Gauss, veridicității și siguranței statistice și permite determinarea unităților de măsură, excludere subiectivă, uneori este unica metodă de informare, permite determinarea frecvenței (regularitatea) fenomenelor, utilizarea prin câteva unități de măsură și formele de interacțiune dintre criterii, selecția și clarificarea datelor.

B. Berelson [9] apreciază analiza content ca fiind un procedeu de descriere obiectivă, sistematică, cantitativă și calitativă a conținutului procesului de comunicare. Cu această metodă se poate determina gradul de corespundere cu scopul, studiul legăturilor sistemice.

În articolul de față ne-am pus drept scop determinarea calităților psihosociale ale personalităților resurselor umane medicale prin utilizarea analizei content.

Pentru aceasta ne-am trasat următoarele obiective:

- elaborarea chestionarului inițial, de determinare a calităților psihosociale;
- efectuarea analizei content;
- ierarhizarea;
- determinarea coeficienților ierarhici;
- elaborarea testului de selecție și distribuție a resurselor umane.

Material și metode. Drept obiect al analizei content au fost medicii-șefi de spitale, adjuncții lor, șefii de secție, asistentele medicale-șefe și medicii unor specialități. Pentru aceasta a fost lansat un chestionar simplu cu întrebarea: ce calități psihosociale trebuie să posedă, în opinia D-voastră, un conducător în sistemul de sănătate etc. Acest chestionar a fost lansat la nivelul medicilor-șefi, al colaboratorilor și populației, procedeu cerut cu strictețe în psihologie, ca posibilitate de elucidare mai corectă a tuturor verigilor în studiile date.

Răspunsurile includeau 22 – 40 de calități, multe dintre care se repetau sau aveau același sens.

Pentru identificarea calităților reale a fost aplicat următorul plan:

- elaborarea clasificatorului;
- protocolarea și identificarea fișelor;
- elaborarea matriței calificării;
- elaborarea instrucțiunilor și instructajul experților;
- registrele.

Drept clasificator al analizei content a fost tabelul colector în care au fost fixate toate categoriile, analiza, unitățile de analiză. Clasificarea a fost corelată cu acest chestionar, în care categoriile analizei jucau rol de întrebări, iar unitățile de analiză – drept răspuns și a fost un document metodic de bază, ce a determinat conținutul și celelalte instrumente ale metodei.

Procesul-verbal a conținut datele despre document, volum, rezultatele analizei (număr cazuri), determinarea unităților de analiză, concluzii pe categorii. Analiza content a fost efectuată în mod individual de către experți după care s-a comparat rezultatul.

Carta de înregistrare este o matrice codificată în care s-au fixat unitățile calculate, unitățile analizate fiecărui chestionar. Formalizarea analizei content și complexitatea instrumentelor acesteia sperie, dar reduce euristica.

Fiecare expert a primit instrucțiunile și explicațiile asupra problemelor selecției. Calculul și selecția au fost făcute manual, dar și prin formula coeficientului lanis de control al valorilor pozitive și negative conform formulei:

$$F2 \quad F. n$$

$$C \text{ ----- unde:}$$

$$F t$$

C – numărul valorilor pozitive;

n – numărul valorilor negative;

F – volumul și conținutul textului;

t – volumul textului analizei.

Rezultate. Categoriile analizei content au fost epuizate (au cuprins toate părțile componente, au determinat toate obiectivele studiului), s-a ajuns la consens, au corespuns scopului pus în fața studiului. Astfel, au fost determinate 23 de calități psihosociale pentru medicii-șefi și mai multe pentru asistenta-șefă.

În timpul studiilor, a fost stabilit prin metode statistico-matematice faptul că aceste calități sunt de sine stătătoare în mod ierarhic, dar corelează între ele, creând o calitate nouă ce nu depinde de celelalte, o calitate integrativă, globală, capacitatea de a fi medic, manager, asistentă medicală-șefă etc.

Probele rezultatelor analizelor content la normalitate, validitate și siguranță au demonstrat corectitudinea, amploarea și valoarea acestei analize, procedeu continuat mai târziu în selecția și determinarea personalităților resurselor umane medicale, precum și evaluarea gradului de dezvoltare a acestora.

Concluzii. Analiza content ocupă un rol însemnat în studiile psihosociale ca metodă de bază, baterii de metode (de exemplu, în evaluarea eficacității funcționării subdiviziunilor unor spitale), drept metode adăugătoare sau de estimare (de exemplu, în clasifica-

rea răspunsurilor la chestionarele deschise).

Nu toate chestionarele și documentele pot deveni obiect de analiză content. Sunt identificate acele studii care prin analiza content pot avea drept rezultat caracteristicile necesare

sau rezultatele statistic semnificative, în determinarea elementelor procesului de comunicare, studiile psihosociale retrospective; cu scopul clarificării și prelucrării rezultatelor altor metode în studiul literaturii de specialitate.

BIBLIOGRAFIE

1. Дмитриев С. И. Контент-анализ: сущность, задачи, процедуры. М.: 2005.
2. Большой психологический словарь. Под ред. Б. Г. Мещерякова, В. П. Зинченко. М.: 2004.
3. Методологические и методические проблемы контент-анализа. Вып. 1-2. М.: 1973.
4. Методы анализа документов в социологических исследованиях. М.: 1985.
5. Манаев О. Т. Контент-анализ – описание метода. М.: 2003.
6. Григорьев С. И. Проведение контент-анализа. Алтайский ун-т. 2000.
7. Манаев О. Т. Контент-анализ как метод исследования. Социология. М.: 2003.
8. Назаров М. М. Контент-анализ медиа текстов. М.: 2004.
9. Berelson B. Content Analysis in Communication. Research Glencol II Free Press, 1952.

Prezentat: 14 februarie 2012.

E-mail: liliamorari28@yahoo.com